

Asia: VN/7198/2018 OM

Sotilasoikeudenkäyntilainsäädännön uudistaminen

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kymenlaakson käräjäoikeus kannattaa ehdotusta. Se on asiallisesti ja muutenkin hyvin perusteltu. Esimerkiksi näissä asioissa tarvittava sotilasammattillinen näkemys tulee, esityksen mukaisesti toteutettuna, riittävästi huomioon otetuksi myös vastaisuudessa. Uudistuksessa myös eri joukko-osastojen sekä aselajien ja toimintojen ammatillinen tuntemus on edelleen turvattu. Erittäin hyvää on, että uudistus tulee tehostamaan sotilasoikeudenkäyntiä käräjäoikeuksissa.

On perusteltua, että poissaolorikokset voidaan käsitellä sotilasrikosasioihin perehtyneen käräjäoikeuden puheenjohtajan toimesta. Käytännön kokemuksen perusteella on eräänä yksityiskohtana tässä yhteydessä todettava, että palvelukseenastumismääräys todisteena on jatkossa oltava yksiselitteinen. Nykyisin käytössä on sisällöltään vajaa, lähinnä päivämääristä ja nimistä koostuva asiakirja. Esim. palvelukseenastumismääräys -termiä ei ole asiakirjasta luettavissa. Sotilasjäsenet ovat kuitenkin asiakirjan palveluksenastumismääräykseksi tunnistaneet, joten asiantuntemus on sitä kautta tuonut sisältöä tähän todisteeseen, mutta uudistuksen myötä tämä asia tulee korjata.

Ehdotuksessa sotilasjäsenten osallistuminen oikeudenkäyntiin ns. epävarsinaisten sotilasrikosten osalta ei ole aivan johdonmukainen. Ehdotuksen mukaan epävarsinaisiksi sotilasrikoksiksi tulisivat kaikki rikoslakirikokset, joissa voidaan tuomita enintään neljä vuotta vankeutta. Yleisesti ottaen sotilasoikeudenkäyntimenettelyä pidetään hyväksyttävänä silloin, kun asian käsittelemiseen ja ratkaisemiseen on sotilaallisesta erityisasiantuntemuksesta johtuvia painavia syitä. Tästä johtuen mm. asepalveluksesta kieltäytymistä ei enää käsiteltäisi sotilasoikeudenkäynnissä. Tämä huomioiden ei ole johdonmukaista, että rangaistusmaksimin ollessa alle neljä vuotta, olisi olemassa sotilaallisesta erityisasiantuntemuksesta johtuvia painavia syitä, mutta kun rangaistusmaksimi ylittyy, niin näitä syitä ei enää olisi. Kun huomioidaan vaikka puolustusvoimien taisteluvälineiden ominaisuudet, esim. sarjatuliaseet, voidaan ajatella, että tällaisella aseella toteutettu henkirikos nimenomaan puoltaisi sitä, että olisi olemassa sotilaallisesta erityisasiantuntemuksesta johtuvia painavia syitä käsitellä asia siviilikokoonpanon sijasta ns. sotilaskokoonpanossa. Perustuslain 6 § on tietysti ehdotuksen

mukaisesti huomioitava. Näin ollen tuomioistuimen kokoonpanoa alioikeudessa voitaisiin vahventaa vielä ammattituomarilla rikosoikeudellisen osaamisen ja asiantuntemuksen lisäämiseksi. Toinen vaihtoehto olisi, että epävarsinaisista sotilasrikoksista luovutaan kokonaan, jolloin käsittely tapahtuisi näissä aina siviilikokoonpanossa ja asiantuntemus turvattaisiin todistelun kautta.

Satakunnan kärjäoikeuden tavoin Kymenlaakson kärjäoikeus esittää harkittavaksi sotilasoikeudenkäyntilain 28 §:n kumoamista. Voimassa olevat säädökset maksuttomasta oikeudenkäynnistä ja avustajasta sekä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain säädökset puolustajan määräyksestä takaavat riittävästi oikeuden avustajaan ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin myös sotilasrikosasioissa.

Lausunnon ovat laatineet laamanni Markku Almgrén ja kärjätuomari Juha-Pekka Heikkilä

Almgrén Markku
Kymenlaakson kärjäoikeus